

HANDOUT – FGU’S BYGNINGER

Dette handout præsenterer FGU Danmarks anbefalinger om FGU-sektorens bygninger. Handoutet er bygget op på følgende måde:

1. **Baggrund:** Baggrunden for anbefalingerne, herunder data og viden om området
2. FGU Danmarks anbefalinger for at understøtte området på **kort sigt**
3. FGU Danmarks anbefalinger for at understøtte området på **længere sigt**.
4. FGU Danmarks understøttende indsatser

FGU Danmarks samlede anbefalinger for at sikre bæredygtige FGU-institutioner kan findes [her](#).

Baggrund

Det er lovgivningsmæssigt bestemt, at Forberedende Grunduddannelse (FGU) skal levere et særligt undervisningstilbud tæt på de unge med afsæt i praksis, produktion, et inkluderende læringsmiljø, værkstedsundervisning, pædagogiske måltider, et attraktivt ungemiljø og et løbende optag. Det stiller krav til FGU-institutionernes bygninger, så de kan danne ramme om det særlige miljø og leve op til kravene i lovgivningen.

FGU-institutionerne er født med overdragede bygninger fra andre sektorer, og der blev ved etableringen af FGU ikke foretaget en gennemgang og prioritering af standarden for bygningsmassen i sektoren ift. om de matcher det særlige og nye læringsmiljø, FGU-institutionerne skal levere.

De i reformen afsatte midler til tilpasning af FGU's bygningsmasse har vist sig ikke at være tilstrækkelige og sektoren har derfor fortsat et stort bygningsmæssigt efterslæb.

FGU-institutionerne har store bygningsmæssige omkostninger, og mange institutioner kan ikke selv finansiere de nødvendige investeringer og tilpasninger. En undersøgelse udarbejdet af Deloitte og Bauheer med opdrag fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet i 2020 viste, at der var et samlet investeringsbehov på 1,1 mia. kr. i FGU-institutionernes bygninger, og at der ville være væsentlige udfordringer og omkostninger forbundet med at løfte en stor del af bygningsmassen til et egnet niveau og at de planlagte investeringsplaner ikke fuldt ud kunne sikre en bygningsmasse, som modsvarer institutionernes lovgivningsmæssige forpligtelser.

Situationen er nu, at flere FGU-institutioner risikerer at blive økonomisk nødlidende inden for en kort årrække, hvis ikke der sikres en løsning, der kan skabe ro om bygningsområdet nu og her.

FGU-institutionerne modtager ikke et særskilt taxameter til bygningsområdet¹. En opgørelse over bygningsomkostningernes andel af de samlede omkostninger samt gennemsnit for sektoren viser, at omkostningerne for bygningsdrift i 2022 udgjorde 6-22 pct. på de enkelte institutioner og 14 pct. i gennemsnit svarende til 18.000 kr. pr. årselev.

En stor del af udgifterne til bygninger er kendetegnet ved, at de ikke kan skaleres op og ned. Det er fx ikke muligt at sælge 10 pct. af en bygning fra, indfri og omlægge et lån eller opsige lejekontrakter mm. fordi man mister 10 pct. af elevaktiviteten. Ligeledes kan der ikke spares på varmen og rengøring i et

---

¹ Der gives et særskilt bygningstaxameter til erhvervsuddannelser, EUX, STX, HTX, HHX, HF, AVU. Efterskoler modtager et bygningstilskud. [Eftersyn af taxametersystemet](#)

lokale, hvor holdene er små. Uden et bygningstaxameter, som afspejler den bygningsmæssige tilstand og de heraf følgende behov for investering mm., dækkes en del bygningsomkostningerne af FGU's taxameter, som primært gives til undervisningsgennemførelse, ledelse og administration mv. Når 14 pct. af de samlede omkostninger bruges på bygninger, tager bygningsomkostningerne midler fra FGU's kerneopgave – eleverne.

Det manglende bygningstaxameter har også betydning, da FGU-institutionernes grundtilskud PL-reguleres lavere end bygningstaxameteret på ungdomsuddannelserne. I 2023 blev FGU's grundtilskud PL-reguleret med 5,5 pct., mens bygningstaxameteret på ungdomsuddannelserne blev PL-reguleret med 7,8 pct.

FGU er etableret som en statsligt selvejende uddannelsesinstitution. Selvejet bygger på et hovedprincip om, at institutionerne ejer sine bygninger. Selvom FGU har eksisteret i ca. 5 år, er der fortsat mange FGU-institutioner, som ikke ejer sine bygninger². Det skyldes bl.a., at:

- FGU-institutionerne kan ikke optage lån til køb af bygninger på grund af en usikker økonomi og manglende bygningstaxameter
- Der er særligt store bygningsomkostninger i storbyerne
- Det kan være svært at finde egnede bygninger i yderområderne
- FGU-institutioner har fået overdraget bygninger med en tilbagekøbsret på 1. kr.

Lejen medfører, at institutionerne ikke har mulighed for at indrette bygningerne optimalt i forhold til deres anvendelse samt for at reducere de bygningsrelaterede driftsudgifter, herunder udgifter til husleje og øvrige driftsomkostninger.

Nordea Fonden uddelte ultimo 2023 23 mio. kr. til 10 FGU-institutioner via en værkstedspulje. Selvom det er positivt, at der tildeles midler til at løfte FGU-institutionernes værkstedsfaciliteter og bygninger, bør dette ikke kun ske via eksterne fonde, men sikres via en varig og fælles løsning i Børne- og Undervisningsministeriet, så der skabes stabilitet på bygningsområdet i hele sektoren. Den afsatte pulje på 27,6 mio. kr. i 2024 til køkken- og værkstedsfaciliteter ifm. med den politiske aftale om styrket FGU modsvarer på ingen måde investeringsbehovet i sektoren³.

FGU Danmarks anbefalinger på kort sigt	FGU Danmarks anbefalinger på længere sigt
<p>FGU Danmark anbefaler, at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • der afsættes en pulje til bygninger på FGU-området, som institutionerne kan søge, hvis der er særligt store bygningsmæssige udfordringer. • Børne- og Undervisningsministeriet følger op på den gennemførte	<p>FGU Danmark anbefaler, at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • der gives et særskilt bygningstaxameter pr. årselev, som skal understøtte, at institutionerne nu og over tid, kan sikre de nødvendige og lovkrævede bygningsmæssige rammer.

² I 2020 var 52 pct. af de opgjorte kvadratmeter ejede, mens 47 pct. var lejede. Til sammenligning var 86 pct. af erhvervsskolernes, VUC'ernes og almene gymnasiers kvadratmeter ejede, mens 14 pct. var lejede.

³ Se FGU Danmark handout om økonomi.

<p>undersøgelse af FGU-institutionernes bygninger med henblik på at følge udviklingen og få en opdateret status på sektorens bygningssituation, som kan danne baggrund for yderligere tiltag på FGU's bygningsområde.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • FGU-institutionerne sikres muligheder for at tilpasse bygningsmassen og købe bygninger, fx ved at skabe mulighed for lånegarantier, og at der ses på muligheder for kommunernes understøttelse af bygningsmassen • børne- og undervisningsministeren undersøger barrierer og muligheder for et tættere samarbejde mellem FGU og bl.a. erhvervsskoler om bygningskapacitet.
---	--

FGU Danmarks indsatser

FGU Danmark udarbejder en årlig analyse på baggrund af FGU-institutionernes årsrapporter, herunder med fokus på bygningsområdet og udviklingen. FGU Danmark vil se på selv at igangsætte en undersøgelse om bygningssituationen og i den forbindelse udarbejde helt konkrete løsningsforslag på at imødekomme sektorens udfordringer.

FGU Danmark arbejder for at udarbejde et styringsværktøj til brug for FGU-bestyrelsernes prioriteringer og generelle arbejde med at sikre en bæredygtig økonomi, herunder i forhold til bygningsområdet.

FGU Danmark understøtter videndeling og samarbejde om FGU-institutionernes økonomiske- og administrative forhold i en erfagruppe for FGU-institutionernes økonomi- og administrationschefer.